

Priekšlikumi augstākās **izglītības** **eksporta** veicināšanai

AIEA

AUGSTĀKĀS IZGLĪTĪBAS EKSPORTA
APVIENĪBA

Saturs

- Situācija augstākajā izglītībā
- Ārvalstu studenti Latvijā un Eiropā
- Ārvalstu studentu piesaistes nepieciešamība
- Turpmākā darbība

Situācija augstākajā izglītībā

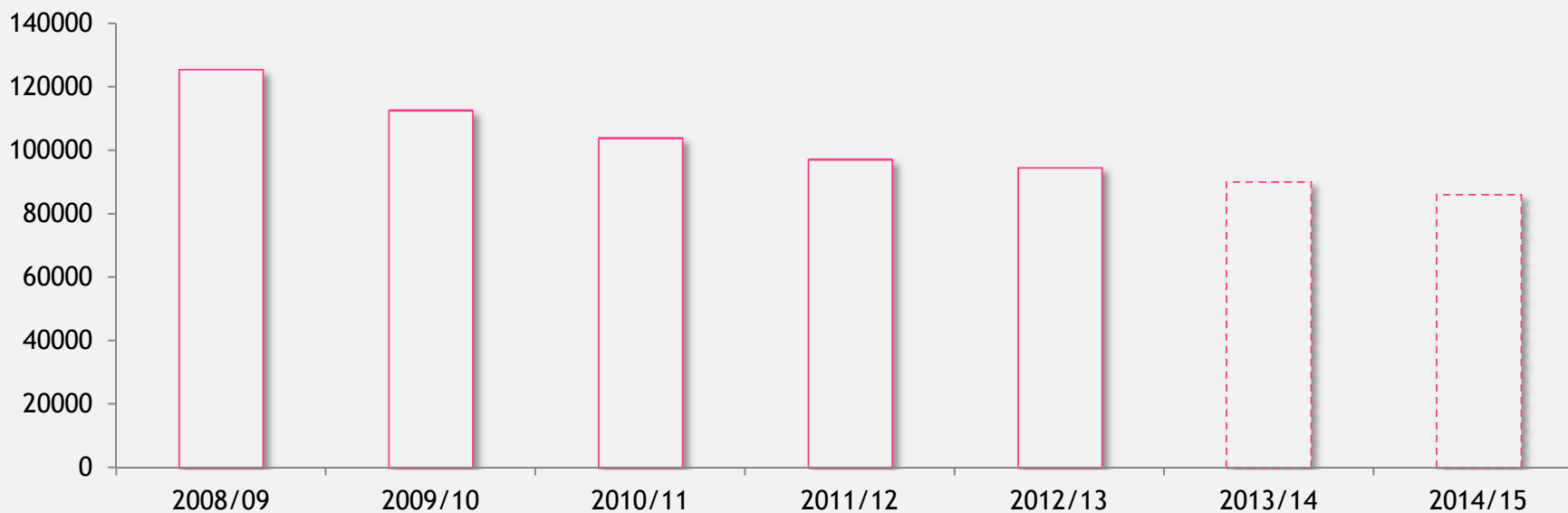
Studējošo skaits

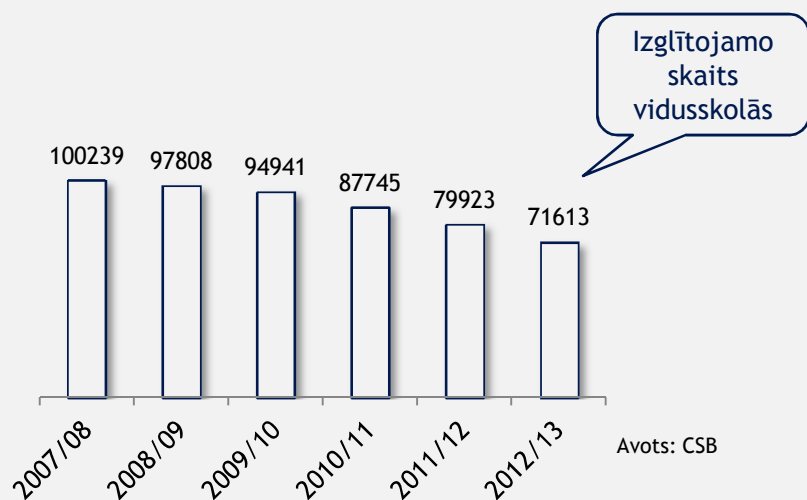
-24,6%

Piecos gados studējošo skaits Latvijas augstskolās ir sarucis par vairāk nekā 30 tūkstošiem jeb 24.6%, salīdzinot ar 2008. gadu.

Paredzamais studējošo skaits nākotnē

Avots: CSB

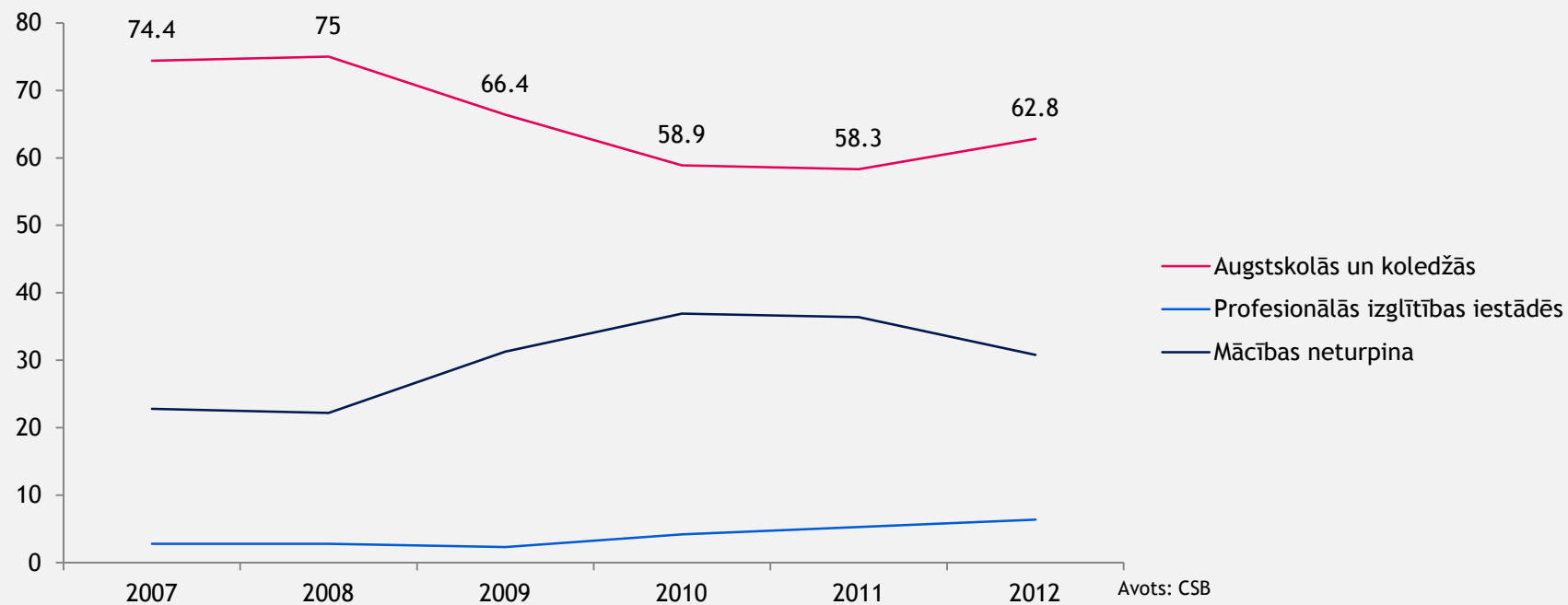
Avots: CSB

Arī paredzamā nākotnē studējošo skaits turpinās samazināties, ja netiks uzsākts darbs pie studentu piesaistes.

Par to liecina sarūkošais izglītojamo skaits vidusskolās (tabulā) un vairāki citi faktori:

- Emigrācija un demogrāfijas kritums
- Profesionālo vidusskolu popularitātes pieaugums
- Ārvalstu augstskolu pieejamība, globalizācija

Pamatskolu un vidusskolu beidzēju turpmākā izglītība (%)

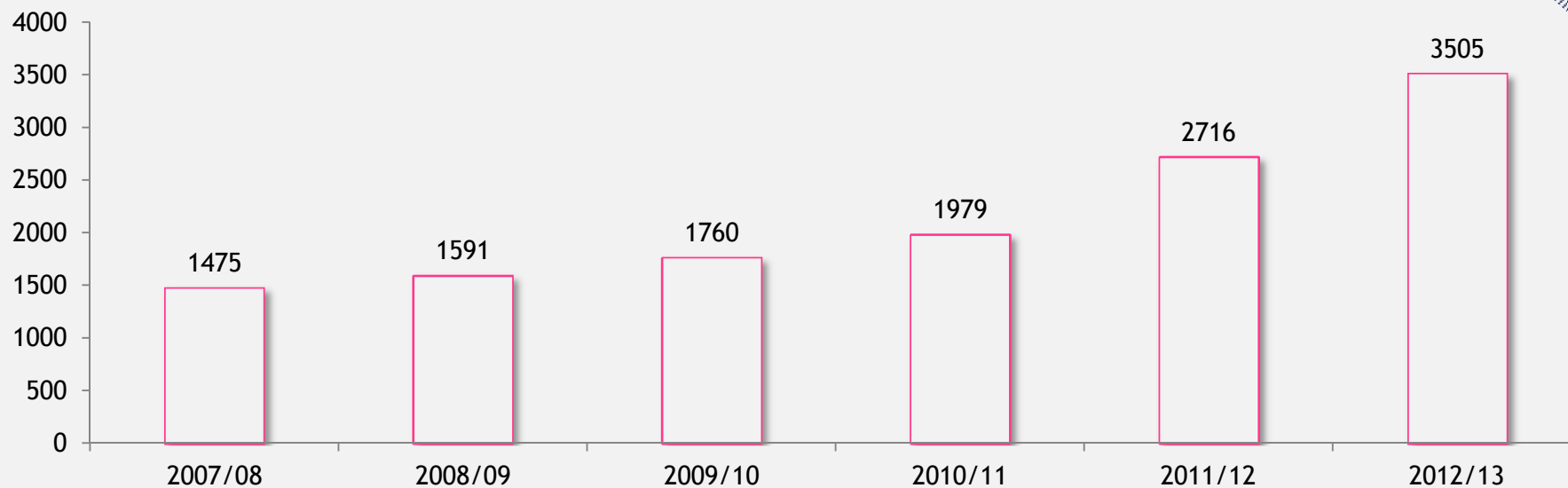

62,8%

To pamatskolu un vidusskolu beidzēju īpastvars, kuri izvēlas turpināt mācības kādā nākošā līmeņa izglītības iestādē, ir samazinājies no 74.4 % 2007. gadā līdz 62.8% 2012. gadā.

Ārvalstu studenti Latvijā un Eiropā

Ārvalstu studenti Latvijā

Avots: CSB

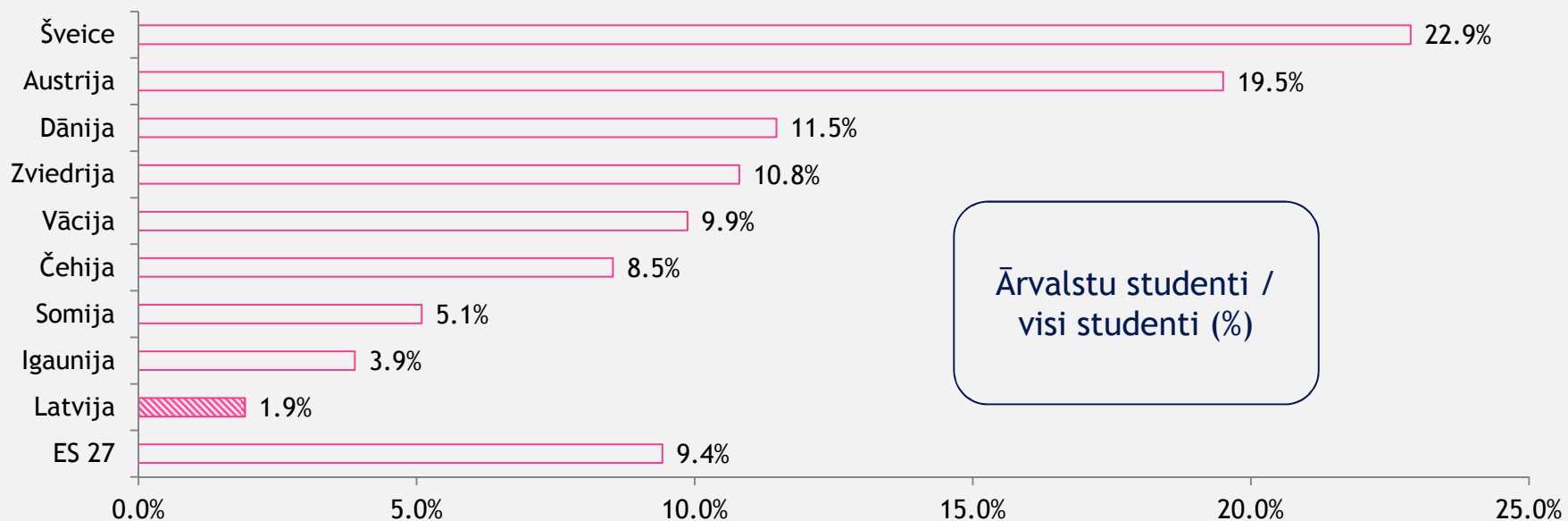
+ 2030

Ārvalstu studentu skaits Latvijā sešu gadu laikā ir vairāk kā dubultojies, tomēr skaitliskā izteiksmē tie ir tikai 2030 studenti.

Ārvalstu studenti Latvijā

- 2012./2013.studiju gadā Latvijā studēja studenti no 81 valsts, kas ir labs rādītājs
- Studentu pieaugums pret 2011./2012.gadu bija 28%
- No 11 valstīm studēja vairāk kā 100 studentu
- No 19 valstīm studēja vairāk kā 50 studentu, no tām 7 ir NVS valstis, 10 ES valstis, Indija, Turcija
- 2013./2014.gadā pieaugums (nav statistikas)

Ārvalstu studenti citās valstīs

Avots: Eurostat, 2011

1,9 %

Latvijā ir proporcionāli izteikti maz ārvalstu studentu - 1,9% no kopējā studentu skaita.

Latvija ievērojami atpaliek no ES vidējā rādītāja.

Ārvalstu studentu piesaistes nepieciešamība

- Augstākā izglītība ir prioritāra nozare
- Tā ir arī tautsaimniecības nozare ar lielu eksporta potenciālu - piedāvāt izglītību ārvalstu studentiem
- Ārvalstu studentu piesaistei ir ne tikai labvēlīga ietekme uz izglītības nozari, bet uz visas valsts tautsaimniecību un ekonomiku

Nepieciešamība ārvalstu studentu piesaistei

Latvijas iedzīvotāju skaits pēdējos gados ir ievērojami samazinājies emigrācijas un demogrāfiskās situācijas dēļ. Tas ir atstājis iespaidu uz valsts tautsaimniecību, sociālo dzīvi un arī augstāko izglītību.

Ar kontrolētu un pārdomātu ārvalstu studentu piesaisti Latvija iegūst jaunus, inteliģentus, mērķtiecīgus cilvēkus, kas nerada dažādus sociālos vai valsts drošības riskus, bet ir ar ievērojami lielāku potenciālu veidot pievienoto vērtību dažādiem valsts sektoriem un veicināt starptautisko sadarbību ne tikai ekonomiski, bet arī, piemēram, kultūras un mākslas jomās.

Ārvalstu studentu piesaiste ietekmē ne tikai Latvijas augstākās izglītības sistēmu - tā attiecīgi ietekmē arī valsts darba tirgu, budžeta ieņēmumus, tautsaimniecību, sociālo dzīvi un valsts attīstību kā tādu. Augstākās izglītības attīstības jautājums nav tikai nozares, bet visas valsts interesēs.

Augstākās izglītības eksports ir instruments cilvēku piesaistei, kas ir pamats visas ekonomikas attīstības stimulēšanai. Pakāpeniska un kvalitatīva ārvalstu studentu piesaiste dos stabilu cilvēku kapitāla pieaugumu, kas atspoguļosies arī stabilā saimnieciskās darbības izaugsmē un labklājības līmeņa pieaugumā un veidos vilkmi arī Latvijas iedzīvotāju reemigrācijai.

Kvalitatīvi studentu atlases kritēriji

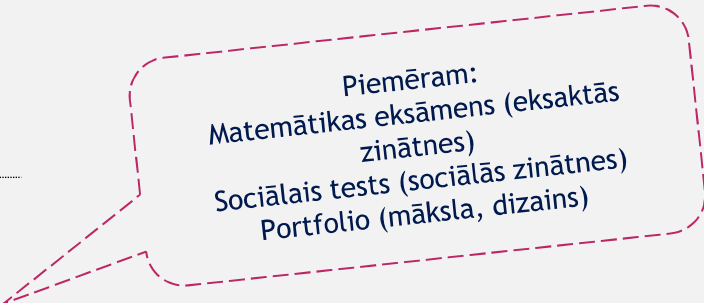
Angļu valodas eksāmens

Vidējā atzīme iepriekšējā mācību iestādē Latvijas augstskolu
noteiktajos studiju priekšmetos

Papildu prasības vai eksāmens atkarībā no studiju virziena

Potenciālo studentu intervijas

Pārbaudīta sadarbība ar uzticamām aģentūrām ārvalstīs

Piemēram:
Matemātikas eksāmens (eksaktās
zinātnes)
Sociālais tests (sociālās zinātnes)
Portfolio (māksla, dizains)

Ieguvumi augstākajai izglītībai

Augstskolām

- Studentu plūsmas pieaugums
- Konkurences veicināšana topošo studentu vidū
- Starptautiska atpazīstamība, reputācija un sadarbības iespējas

- Kvalitatīvu, starptautiska līmeņa studiju programmu attīstīšana
- Fakultātes mācībspēku stiprināšana (t.sk. ārvalstu pasniedzēju piesaiste)
- Starptautiskas pieredzes iegūšana
- Mācību metodikas un materiālu attīstība

Studentiem

- Starptautiskas mācību programmas
- Pieredzes apmaiņa un plašas pazīšanās
- Starptautiska un motivējoša mācību vide

Viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ latviešu studenti izvēlas mācības ārzemēs ir starptautiska studiju vide. Ārvalstu studiju piesaiste ļautu veidot starptautisku studiju vidi tepat Latvijā, padarot vietējās augstskolas pievilcīgākas arī latviešu studentiem

Valstij

- Latvijas starptautiskās atpazīstamības un labas reputācijas veidotājs
- Ilgtspējīga eksporta nozare
- Ekonomisks ieguvums no studentu uzturēšanās Latvijā
- Iespēja piesaistīt izglītotus, uzņēmīgus un ekonomiski aktīvus cilvēkus Latvijas darba sektoram

1 students Latvijā

	Bakalaurs	Maģistrs
Mācību maksa / gadā Vidējā mācību maksa piedāvātjās programmās	2 763 €	4 872 €
Dzīvošanas izdevumi / gadā *Uzturoties Latvijā 8 mēnešus gadā Izdevumi uz vienu mājsaimniecības locekli/CSB	2 738* €	
Studiju ilgums Vidējais mācību ilgums piedāvātjās programmās	3,815 gadi	1,867 gadi
1 ārvalstu studenta kopējie tēriņi Latvijā	20 986 €	14 208 €

Ārvalstu studentu vienā gadā

2012/13 mācību gadā Latvijā studēja 3505 ārvalstu studenti

Pieņemot, ka $\frac{3}{4}$ studentu mācās baklaura un $\frac{1}{4}$ daļa maģistra līmeņa studiju programmās

	Bakalaurs	Maģistrs
Mācību maksā samaksāti	7 263 136 €	4 269 090 €
Dzīvošanas izdevumos iztērēti	7 197 517 €	2 399 172 €
	Kopā (gadā)	21 129 016 €

Turpmākā darbība

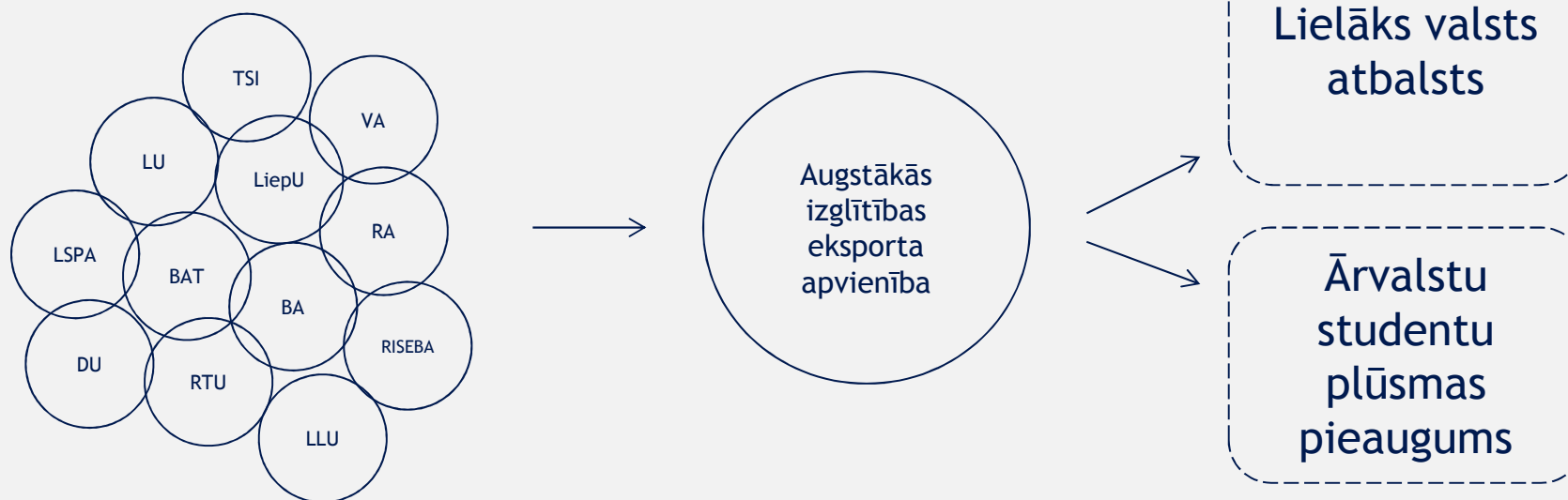
Augstākās izglītības eksporta apvienība

Augstākās izglītības eksporta apvienība

Izglītības eksporta galvenais virzītājs un atbildīgā organizācija

Augstākās izglītības eksporta apvienības mērķi ir sekmēt augstākās izglītības attīstību Latvijā un starptautiskas mācību vides veidošana, veiconot izglītības eksportu, jeb piesaistot ārvalstu studentus.

Izvirzītie mērķi

Kvantitatīvais mērķis: 10 gadu laikā Latvijas augstskolās studējošo ārvalstnieku skaits desmitkārtšojas

AIEA

- Starp visām iesaistītajām pusēm atzīt AIEA kā kompetentu valsts līmeņa sociālo partneri augstākās izglītības jautājumos un galveno augstākās izglītības eksporta stratēģijas attīstītāju valstī
- AIEA klātbūtne ar augstāko izglītību saistītu jautājumu risināšanā; iespēja pārstāvēt nozares viedokli

Valsts finansiāls atbalsts augstākās izglītības eksportam

- Racionāla un objektīva ārvalstu studentus stipendiju sadale starp augstskolām
- Finansējums mērķtiecīgām eksporta vizītēm (dalība izstādēs, skolu popularizēšana starptautiski)
- Efektīvs atbalsts augstskolu studentu sadzīves jautājumu risināšanā

Efektīvāka studentu uzturēšanās un atbalsta sistēma

- Veikt uzlabojumus dokumentu pieņemšanas un izskatīšanas kārtībā
- Pārskatīt uzturēšanās atļauju politiku un administratīvo procesu attiecībā uz studentiem
- Uzlabot informācijas pieejamību ārvalstu studentiem par dažādiem viņus interesējošiem un praktiskiem jautājumiem
- Atbalstīt ārvalstu pasniedzēju piesaisti

Papildu argumenti

Nepieciešamība ārvalstu studentu piesaistei

Globalizācija

Cilvēku migrēšana starp valstīm risinās aizvien aktīvākos tempos, tā ir vērojama visās attīstītajās valstīs un notiek gan pārdomāti un mērķtiecīgi, gan vāji kontrolēti. Tādēļ aktuālā problēma ir - kas tieši imigrēs Latvijā un kā to regulēt?

Pārdomāts augstākās izglītības eksports ir viens no svarīgākajiem instrumentiem imigrācijas procesa pārvaldībai.

Tas ļautu neatkārtot citu attīstīto valstu kļūdas, piesaistot lielu skaitu mazkvalificēta un lēta darbaspēka, kas eventuāli izdara spiedienu uz valsts sociālo sistēmu un neveicina darba produktivitāti, ražošanas atdevi vai inovācijas.

Ar kontrolētu un pārdomātu ārvalstu studentu piesaisti Latvija iegūtu jaunus, inteligentus, lojālus cilvēkus, kas nerada dažādus sociālos vai valsts drošības riskus, bet ir ar ievērojami lielāku potenciālu veidot pievienoto vērtību dažādiem valsts sektoriem un veicināt starptautisko sadarbību ne tikai ekonomiski, bet arī, piemēram, kultūras un mākslas jomās. Šādu cilvēku motivācija dzīvot, mācīties un strādāt Latvijā krasi atšķiras no šī brīža piemēriem Zviedrijā vai Dānijā

Nepieciešamība ārvalstu studentu piesaistei

Valsts nākotnes jautājums

Ārvalstu studentu piesaiste ietekmē ne tikai Latvijas augstākās izglītības sistēmu - tā attiecīgi ietekmē arī valsts darba tirgu, budžeta ieņēmumus, kopējo ekonomiku, sociālo dzīvi un valsts attīstību kā tādu. Augstākās izglītības attīstības jautājums nav tikai nozares, bet visas valsts interesēs.

Latvijas iedzīvotāju skaits pēdējos gados ir ievērojami samazinājies, kas ir atstājis iespaidu uz valsts tautsaimniecību, sociālo dzīvi un arī augstāko izglītību. Kopējo ainu vēl drūmāku dara Latvijas demogrāfijas rādītāji.

Augstākās izglītības eksports ir instruments cilvēku piesaistei, kas būtu pamats visas ekonomikas attīstības stimulēšanai.

Pakāpeniska un kvalitatīva ārvalstu studentu piesaiste dotu stabilu cilvēku kapitāla pieaugumu, kas atspoguļotos arī stabilā saimnieciskās darbības izaugsmē un labklājības līmeņa pieaugumā, kas veidotu vilkmi arī emigrējušo latviešu piesaistei un pozitīvi ietekmētu demogrāfiju.

Veicamie pasākumi/jautājumi diskusijai

- Eksporta mērķtirgu definēšana- mērķtiecīgāk un efektīvāk tiek veiktas mārketinga aktivitātes, racionālāka un efektīvāka sadarbība ar ĀM un PMLP.

- AIEA piedāvātie tirgi 3 gadu perspektīvā: NVS valstis, ES valstis, Indija, Ķīna, Šrilanka, Vjetnama, Ēģipte, Brazīlija.

Eksportspējīgo programmu atlase- dotu iespēju šīs programmas zināmā mērā reklamēt arī pa valsts līdzekļiem, līdzšinējais AIC atbalsts, iekļaušana valsts apmaksātos izdevumos. Neliedz augstskolām piedāvāt arī citas programmas.

- AIEA piedāvātie kritēriji: programma pilnībā tiek piedāvāta svešvalodā, programmā pēdējos trīs gados studē ārvalstu studenti (pilna laika vai apmaiņas), ārvalstu studentu skaitam ir pieaugoša dinamika

PALDIES PAR UZMANĪBU!